Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

Pöytäkirja

Aika	29.10.2026 16:00 - 19:10
	Lautakunta piti kokoustauon klo 18.44-18.50
Paikka	Lahden kaupungintalo, kaupunginhallituksen sali

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	Heromaa-Karjalainen Siru	puheenjohtaja, Lahti	
	Rönkkö Tero	varapuheenjohtaja, Orimattila	
	Tuliainen Johanna	jäsen, Lahti	poistui klo 18.36 Talouden tasapainottamisen toimenpiteet - asiantuntijaesittelyn aikana
	Ylä-Jääski Petri	jäsen, Lahti	
	Vahter Merja	jäsen, Lahti	
	Snåre Pekka	jäsen, Lahti	saapui klo 16.04
	Nieminen Mia	jäsen, Lahti	
	Loponen Marjo	jäsen, Lahti	
	Lehtimäki Kirsi	jäsen, Heinola	
	Knuuttila Ville	jäsen, Heinola	
	Jalonen Pasi	jäsen, Hollola	
	Murto Pasi	jäsen, Asikkala	
	Rantoila Markku	varajäsen, Kärkölä	
	Sankari Jeremias	jäsen, Hartola	poistui klo 18.31 Talouden tasapainottamisen toimenpiteet -

			asiantuntijaesittelyn aikana
	Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja, esittelijä	
	Lastikka Mika	kaupungininsinööri, esittelijä	
	Koski Terhi	joukkoliikennepäällikkö	
	Lindqvist Marko	kaupunginhallituksen edustaja, Lahti	poistui klo 16.49 §:n 41 asiantuntijaesittelyn jälkeen
	Saari Henri	kaupunginhallituksen edustaja, Heinola	
	Vilkman Mira	kunnanhallituksen edustaja, Padasjoki	
	Randell Heli	kunnan edustaja, Hollola	poistui klo 18.44 kokoustauon aikana ennen 40 §:n käsittelyä
	Takala Terhi	valmistelusihteeri, pöytäkirjanpitäjä	

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Muut	Immonen Minna	viestintä- ja markkinointisuunnit., asiantuntija	asiantuntijaesittely klo 16.00-16.25/Brändiuudistus
	Toivonen Torsti	joukkoliikennesuunnittelija, asiantuntija	asiantuntijaesittely klo 16.26-16.48/40-41 §:t ja klo 16.49-18.43/Talouden tasapainottamisen toimenpiteet

	Varshukov Timo	joukkoliikennesuunnittelija, asiantuntija	asiantuntijaesittely klo 16.26-16.48/40-41 §:t ja klo 16.49-18.43/Talouden tasapainottamisen toimenpiteet

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto’
Poissa	Saari Juuso	nuorisovaltuuston edustaja	
	Vierumäki Juha	jäsen, Iitti	

Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan puolesta

Siru Heromaa-Karjalainen Terhi Takala

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.
Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Merja Vahter Ville Knuuttila

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa http://www.lahti.fi 03.11.2026

Terhi Takala
valmistelusihteeri

§	Otsikko	Sivu
§ 38	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	5
§ 39	Pöytäkirjan tarkastajat	6
§ 40	Vastaus Lahden vammaisneuvoston kannanottoon rollaattorin käyttäjien linja-automatkustuksesta Lahdessa	7
§ 41	Valtuustoaloite: Ikäihmisten ja toimintarajoitteisten on päästävä rollaattorin kanssa bussiin turvallisesti keskiovesta	13
§ 42	Tiedoksi merkittävät asiat	17
§ 43	Muut asiat	18

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 29.10.2026

§ 38

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

§ 39

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin jäsenet Merja Vahter ja Ville Knuuttila.

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 29.10.2026

§ 40

Vastaus Lahden vammaisneuvoston kannanottoon rollaattorin käyttäjien linja-automatkustuksesta Lahdessa

5639/00.01.01.03/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

joukkoliikennepäällikkö Terhi Koski, p. 044 716 1133

joukkoliikennesuunnittelija Torsti Toivonen, p. 050 398 5575

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Lautakunta päättää antaa vastauksenaan vammaisneuvoston kannanottoon perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Vastaus Lahden kaupungin vammaisneuvoston kannanottoon 12.5.2026 koskien rollaattorin käyttäjien linja-automatkustusta

Lahden seudun liikenne kiittää Lahden kaupungin vammaisneuvostoa näkemyksistään sekä aktiivisesta osallistumisesta joukkoliikenteen esteettömyyttä koskevaan keskusteluun. Vammaisneuvoston esittämät näkökohdat on käsitelty huolellisesti ja niiden merkitys saavutettavan joukkoliikenteen kehittämisessä tunnistetaan.

Lahden seudun liikenteen tavoitteena on järjestää turvallinen, toimiva ja mahdollisimman saavutettava joukkoliikenne kaikille käyttäjäryhmille. Rollaattorin käyttäjien maksutonta matkustusoikeutta koskevalla muutoksella ei ole pyritty rajoittamaan rollaattoria käyttävien henkilöiden mahdollisuuksia käyttää joukkoliikennettä, vaan ratkaisemaan käytännön liikennöinnissä havaittuja ongelmia, jotka liittyivät erityisesti matkustajien kyytiin pääsyyn ja pitkiksi muodostuneisiin odotusaikoihin.

Tosiasiallinen saavutettavuus ja matkustamisen turvallisuus

Vammaisneuvoston esille tuomat yksittäiset kokemukset ja asiakkaiden havainnot ovat arvokkaita ja niitä pidetään tärkeänä osana palvelun kehittämistä. Muutoksen alkuvaiheessa vuoden 2026 alussa ilmeni tilanteita, joissa uusi toimintatapa aiheutti epäselvyyksiä sekä asiakkaille että liikennöitsijöille. Tulleet palautteet on käsitelty liikennöitsijöiden kanssa ja he henkilöstönsä kanssa ja näiden palautteiden määrä on vähentynyt muutosta edeltävälle tasolle.

Muutoksen tavoitteena oli kuitenkin parantaa rollaattoria käyttävien asiakkaiden tosiasiallisia mahdollisuuksia matkustaa vähentämällä tilanteita, joissa bussin käytettävissä oleva tila täyttyi eikä asiakas mahtunut kyytiin. Aiemmassa toimintamallissa tällaisia tilanteita esiintyi toistuvasti myös ruuhka-aikojen ulkopuolella, minkä seurauksena osa asiakkaista joutui odottamaan seuraavaa vuoroa tai turvautumaan muihin kulkutapoihin. Tulevaisuudessa seutuliikenteen muuttumisen myötä matalalattiaiseksi arvioitiin käytännön aiheuttavan myös näille linjoille ongelmia, jossa harvoilla vuoroväleillä odotusaika seuraavaan vuoroon muodostuu hyvin pitkäksi.

Käyttöönoton jälkeen seurannassa ei ole havaittu vastaavia laajamittaisia kyytiin pääsyyn liittyviä ongelmia ja matkustaminen uuden käytännön mukaisesti on vakiintunut osaksi normaalia liikennöintiä.

Joukkoliikenteen järjestämisen perusteet ja esteettömyys

Lahden seudun liikenne (LSL) järjestää seudullista avointa joukkoliikennettä Päijät-Hämeessä. LSL:n liikenteen suunnittelua ohjaa joukkoliikennestrategia, palvelutasosuunnitelman mukaiset tavoitteet, palvelun kysyntä sekä kuntien päättämä rahoitustaso.

Lahden seudun liikenne tunnistaa liikkumismahdollisuudet tärkeänä osana osallisuutta, palvelujen saavutettavuutta ja itsenäistä arkea. Joukkoliikenteellä on merkittävä rooli näiden tavoitteiden toteuttamisessa, mutta avoin joukkoliikenne ei taivu yksilölliseen palveluun koko LSL:n alueella.

Samalla on hyvä todeta, että avoin joukkoliikenne ei ole kunnalle lakisääteinen yksilöllinen palvelu. Mikäli kyse olisi sosiaalisiin perusteisiin perustuvasta yksilöllisestä etuudesta tai tuesta, sen arviointi ja järjestäminen eivät kuuluisi Lahden seudun liikenteen joukkoliikenneviranomaisen tehtäviin, vaan nämä palvelut tuotetaan muiden toimijoiden toimesta. Tästä huolimatta Lahden seudun liikenteessä on pidetty tärkeänä, että avointa joukkoliikennepalvelua kehitetään mahdollisimman saavutettavaksi ja että eri käyttäjäryhmien tarpeet otetaan käytännön ratkaisuissa huomioon tekemällä kohtuullisia mukautuksia mahdollisuuksien mukaan.

Muutos ei kuitenkaan ole poistanut tai rajoittanut rollaattoria käyttävien henkilöiden oikeutta käyttää joukkoliikennettä. Rollaattoria käyttävät matkustajat käyttävät edelleen samoja joukkoliikennepalveluja kuin muutkin asiakkaat, ja heihin sovelletaan samoja ikä- ja asiakasryhmäkohtaisia lipputuotteita kuin muihin vastaavassa asemassa oleviin matkustajiin. Rollaattorin käyttöä apuvälineenä ei ole tehty maksulliseksi, vaan matkasta peritään normaali matkustushinta muiden asiakkaiden tavoin.

Yhdenvertaisuus ja kohtuulliset mukautukset

Vammaisneuvosto on viitannut yhdenvertaisuuslain mukaiseen kohtuullisten mukautusten velvollisuuteen. Lahden seudun liikenteen näkemyksen mukaan nykyinen toimintamalli ei estä rollaattoria käyttävien henkilöiden joukkoliikenteen käyttöä eikä sulje käyttäjiä palvelun ulkopuolelle.

Lahden seudun liikenteen ohjeistus ei edellytä rollaattorin jättämistä pysäkille tai bussin ulkopuolelle maksamisen ajaksi. Asiakas voi saapua etuovelle rollaattorin kanssa ja tarvittaessa kuljettaja voi avustaa maksamiseen liittyvissä käytännön tilanteissa. Ohjeiden yhtenäistä toteutumista seurataan osana liikennöinnin normaalia laadunvalvontaa.

Lahden seudun liikenne on tehnyt käytännössä useita kohtuullisia mukautuksia avoimen joukkoliikennepalvelun saavutettavuuden parantamiseksi. Näitä ovat muun muassa esteettömän ja matalalattiaisen kaluston lisääminen, apuvälineiden käyttöä koskevan ohjeistuksen selkeyttäminen sekä kuljettajien ja liikennöitsijöiden toimintatapojen yhtenäistäminen. Joukkoliikenneviranomainen seuraa jatkossakin käytännön toimivuutta ja arvioi mahdollisia esteettömyyteen liittyviä kehittämistarpeita osana palvelujen jatkuvaa kehittämistä.

Vammaisneuvoston esittämät kehittämisehdotukset

Vammaisneuvosto on esittänyt mahdollisuutta tunnistaa rollaattoria käyttävät matkustajat erillisellä menettelyllä tai tunnisteella.

Tällä hetkellä Lahden seudun liikenne ei kuitenkaan näe tarkoituksenmukaisena luoda uutta apuvälineen käyttöön perustuvaa asiakasryhmää tai erillistä todentamismenettelyä. Joukkoliikenteen lippu- ja asiakasjärjestelmän keskeisenä tavoitteena on säilyttää palvelun käyttö mahdollisimman selkeänä, yhdenmukaisena ja helposti ymmärrettävänä kaikille asiakasryhmille.

Vaikutusten seuranta

Päätöksen valmistelussa arvioitiin erityisesti käytännön liikennöinnissä ilmenneiden ongelmien vaikutuksia asiakkaiden matkustusmahdollisuuksiin. Käyttöönoton jälkeen muutoksen vaikutuksia on seurattu asiakaspalautteen, liikennöitsijöiden havaintojen ja liikenteen laadunvalvonnan yhteydessä.

Seurannan perusteella matkustaminen uuden käytännön mukaisesti on vakiintunut eikä ennen muutosta havaittuja merkittäviä kapasiteettiin tai kyytiin pääsyyn liittyviä ongelmia ole ilmennyt vastaavassa laajuudessa. Samalla palautteiden perusteella tunnistettuja yksittäisiä haasteita seurataan edelleen osana normaalia Lahden seudun liikenteen kehittämistyötä.

Jatkotoimenpiteet

Esteettömyys ja saavutettavuus ovat edelleen osa keskeisiä tavoitteita Lahden seudun liikenteen toiminnassa. Työtä jatketaan muun muassa esteettömän kaluston lisäämisellä, pysäkkiympäristöjen kehittämisellä sekä esteettömyyttä koskevien käytäntöjen ja toimintatapojen jatkuvalla arvioinnilla.

Lahden seudun liikenne pitää tärkeänä vuoropuhelun jatkamista eri sidosryhmien kanssa saavutettavuuteen liittyvissä kysymyksissä ja hyödyntää jatkossakin käyttäjiltä saatavaa palautetta palvelujen kehittämisessä. Vammaisneuvoston esittämät näkemykset ja kehittämisehdotukset on otettu tiedoksi ja huomioon.

Muutoksen vaikutuksia on seurattu käyttöönoton jälkeen, eikä seurannassa ole ilmennyt sellaisia uusia perusteita, joiden johdosta voimassa olevaa matkustuskäytäntöä olisi tarpeen arvioida uudelleen. Tämän vuoksi rollaattoria koskevaa nykyistä matkustuskäytäntöä ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa tällä hetkellä. Käytäntö jatkuu joukkoliikennelautakunnan päätöksen mukaisena ja sen vaikutuksia seurataan osana normaalia joukkoliikenteen kehittämistä ja laadunvalvontaa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: Lahden vammaisneuvosto

Liitteet

Numero	Otsikko
1	Vammaisneuvoston kannanotto, rollaattorien käyttäjien linja-automatkustus

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 29.10.2026

§ 41

Valtuustoaloite: Ikäihmisten ja toimintarajoitteisten on päästävä rollaattorin kanssa bussiin turvallisesti keskiovesta

5421/00.01.01.03/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

joukkoliikennepäällikkö Terhi Koski, p. 044 716 1133

joukkoliikennesuunnittelija Torsti Toivonen, p. 050 398 5575

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Lautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Valtuutettu Satu Jaatinen ja keskustan valtuustoryhmä ym. allekirjoittajat jättivät 5.10.2026 seuraavan valtuustoaloitteen:

”Lahden seudun liikenteessä rollaattoria käyttävän matkustajan matka muuttui maksulliseksi vuoden 2026 alusta. Nykyinen käytäntö edellyttää, että matkustaja jättää rollaattorinsa bussin ulkopuolelle, nousee etuovesta maksamaan matkansa, palaa ulos rollaattorinsa luo ja nousee sen jälkeen bussiin keskiovesta.

Tämä on erityisen vaikeaa ihmiselle, joka tarvitsee rollaattoria juuri siksi, ettei pysty liikkumaan turvallisesti ilman sitä. Käytäntö voi pahimmillaan estää joukkoliikenteen käyttämisen kokonaan.

Muissa kaupungeissa asia on ratkaistu eri tavoin. Tampereella rollaattoria käyttävä matkustaa maksutta ja nousee keskiovesta. Kuopiossa ja Oulussa rollaattorilla noustaan keskiovesta ja matkustaminen on maksutonta ei-ruuhka-aikana. Oulussa keskiovia vastapäätä on klaffi-istuimia, jolloin matkustaja voi istua rollaattorinsa vieressä. HSL-alueella rollaattorimatka on maksullinen, mutta keskiovesta nousevan ei tarvitse näyttää kausilippua lukijalle. Jos kertalippua ei ole ollut mahdollista ostaa, tarkastaja ei peri tarkastusmaksua ja voi ostaa matkustajan HSL-kortilla kertalipun tämän puolesta.

Esitämme, että Lahden kaupunki valmistelee Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan päätettäväksi ratkaisun, jolla ikäihminen tai toimintarajoitteinen henkilö, joka tarvitsee rollaattoria liikkumisensa apuvälineenä, pääsee bussiin suoraan keskiovesta ilman rollaattorin jättämistä ulos ja maksamista etuovella ja voi matkustaa turvallisesti.

Osana valmistelua tulee selvittää seuraavia ratkaisuja:

• maksuttoman matkustamisen palauttaminen tai maksuton matkustaminen ei-ruuhka-aikoina niille, jotka voivat pyydettäessä osoittaa olevansa maksuttomuuteen oikeutettuja;

• muu keskiovelta toimiva maksutapa;

• klaffi-istuimet keskiovea vastapäätä olevaan tilaan Oulun mallin mukaisesti;

• ratkaisun tulee mahdollistaa turvallinen matkustaminen myös viikonloppuisin.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Lahden seudun liikenne (LSL) järjestää seudullista avointa joukkoliikennettä Päijät-Hämeessä. LSL:n liikenteen suunnittelua ohjaa joukkoliikennestrategia, palvelutasosuunnitelman mukaiset tavoitteet, palvelun kysyntä sekä kuntien päättämä rahoitustaso.

LSL:n tavoitteena on turvallinen, toimiva ja mahdollisimman esteetön joukkoliikenne kaikille käyttäjäryhmille. Aloitteessa esitetty klaffi-istuinratkaisu ei ole LSL-liikenteessä uusi. Suomessa yleisesti käytettävässä matalalattiakalustossa, myös LSL:n liikenteessä, esteettömän tilan yhteydessä on käytössä ylös taitettavia istuimia. LSL jatkaa myös esteettömyyden parantamista kalustoa, pysäkkiympäristöjä, ohjeistusta ja liikennöinnin toimintatapoja kehittämällä mahdollisuuksien mukaan.

Rollaattoria ei tarvitse jättää pysäkille tai bussin ulkopuolelle maksamisen ajaksi. Käytäntö maksamisesta on yhtenevä muiden kaupunkien kanssa, joissa ei ole lipuntarkastajia käytössä. Matkustaja voi tulla rollaattorin kanssa etuovelle ja kuljettaja avustaa tarvittaessa maksamisessa sekä bussin kyytiin nousemisessa keskiovesta maksun jälkeen. Tarvittaessa käytettävissä on myös ramppi. Ohjeistuksen toteutumista seurataan osana liikennöinnin normaalia laadunvalvontaa.

Aiemmassa maksuttomuuteen perustuneessa käytännössä esteetön tila täyttyi ajoittain kellonajasta riippumatta eikä tilaa arjen kriittisissä tarpeissa tarvitsevat matkustajat mahtuneet kyytiin. Maksuttomuuden palauttaminen lisäisi todennäköisesti kapasiteettihaasteita ja heikentäisi palvelun ennakoitavuutta. Palvelun mitoittaminen kasvavan käyttäjämäärän mukaan puolestaan lisäisi kustannuksia merkittävästi etenkin väestön ikääntyessä, ilman vastaavia lipputuloja kalusto- ja liikennöinti-investointien kattamiseksi.

Myös erillisen keskioven maksuratkaisun toteuttaminen edellyttäisi huomattavia järjestelmä- ja laiteinvestointeja sekä lipuntarkastamisen aloittamista liikenteessä.

Ratkaisua ei voida pitää tarkoituksenmukaisena tilanteessa, jossa LSL:n on tulevina vuosina sopeutettava toimintaansa ja saavutettava kustannussäästöjä samalla, kun avoimen joukkoliikenteen peruspalvelut ja niiden luotettavuus on turvattava.

Nykykäytännön aikana ei ole havaittu laajamittaisia ongelmia rollaattoria käyttävien matkustajien kyytiin pääsyssä. Muutoksen alkuvaiheen yksittäiset epäselvyydet on käsitelty liikennöitsijöiden kanssa ja palautemäärä on vähentynyt muutosta edeltäneelle tasolle. Palautteet käsitellään jatkossakin osana normaalia asiakaspalaute- ja laadunvalvontaprosessia ja havaittuihin puutteisiin reagoidaan mahdollisuuksien mukaan.

Kokonaisuutena nykyinen käytäntö turvaa esteettömän tilan saatavuutta, kohtelee matkustajia yhdenmukaisesti ja pitää palvelun kustannukset hallittavina. Seurannassa ei ole ilmennyt sellaisia uusia perusteita, joiden vuoksi käytäntöä olisi tarpeen muuttaa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Viesti aloitteen 1. allekirjoittajalle, kun lista julkaistu

Joli: kh

Kh: kv

Liitteet

Numero	Otsikko
2	Keskustan valtuustoryhmän ym. valtuustoaloite; Ikäihmisten ja toimintarajoitteisten on päästävä rollaattorin kanssa bussiin turvallisesti keskiovesta (peitetty)

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 29.10.2026

§ 42

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

- Heinolan kaupunginvaltuuston päätös 7.9.2026 § 42: Varajäsenen nimeäminen Lahden seudun joukkoliikennelautakuntaan

- joukkoliikennelautakunnan alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätökset ajalta 21.8.- 22.10.2026

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 29.10.2026

§ 43

Muut asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

- Asiantuntijaesittelyt brändiuudistuksesta, joukkoliikenteen esteettömyydestä ja talouden tasapainottamisen toimenpiteistä.

- Muut joukkoliikenteen ajankohtaiset asiat.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 38, § 39, § 40, § 41, § 42, § 43

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (kuntalaki 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (Etuostolaki 22 §)